

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

18.10.2024

№ 70/3-рк

м. Харків

**АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ
«ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»**
(інформація, доступ до якої обмежено)
Kanc01@pl.energy.gov.ua

Про здійснення заходів, спрямованих
на запобігання порушенням законодавства
про захист економічної конкуренції

- (1) Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) за результатом розгляду заяви фізичної особи ОСОБА_1 (далі – ОСОБА_1, Заявник) від 19.06.2024 б/н (вх. від 24.06.2024 № 70-01/23-АМ) (далі – Заява) про порушення АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» (далі – АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», ТОВАРИСТВО) законодавства про захист економічної конкуренції встановлено наступне.
- (2) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*, дата проведення державної реєстрації – 26.05.1995, місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*; основний вид діяльності *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (3) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом господарювання.
- (4) Основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносини між ними врегульовані Законом України «Про ринок електричної енергії», Законом України «Про природні монополії», Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 № 312 (із змінами від 19.06.2024) (далі – Правила роздрібного ринку), Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.12.2017 № 1470 (із змінами від 19.06.2024) (далі – Ліцензійні умови) та іншими нормативно-правовими актами.
- (5) Згідно з пунктом 82 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) – система

ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикань, що використовується для розподілу електроенергії.

- (6) Відповідно до пункту 56 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», оператор системи розподілу – юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.
- (7) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є оператором системи розподілу (далі – ОСР).

Визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (8) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

Об'єкт аналізу щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (9) Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

Суб'єкт господарювання

- (10) Об'єктом аналізу є АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» – суб'єкт господарювання, який надає послуги з розподілу електричної енергії.

Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (11) Об'єктом аналізу щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища є послуги з розподілу електричної енергії.

Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (12) Відповідно до пункту 4.1 Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (13) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (14) Товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є послуги з розподілу електричної енергії (далі – Послуги).

Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (15) Відповідно до пункту 62 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», побутовий споживач – індивідуальний побутовий споживач (фізична особа, яка використовує електричну енергію для забезпечення власних побутових потреб, що не включають професійну та/або господарську діяльність) або колективний побутовий споживач (юридична особа, створена шляхом об'єднання фізичних осіб - побутових споживачів, яка розраховується за електричну енергію за показами загального розрахункового засобу обліку в обсязі електричної енергії, спожитої для забезпечення власних побутових потреб таких фізичних осіб, що не включають професійну та/або господарську діяльність).
- (16) Відповідно до пункту 1.1.2 Правил роздрібного ринку, побутовий споживач – індивідуальний побутовий споживач (фізична особа, яка використовує електричну енергію для забезпечення власних побутових потреб, що не включають професійну та/або господарську діяльність) або колективний побутовий споживач (юридична особа, створена шляхом об'єднання фізичних осіб - побутових споживачів, яка розраховується за електричну енергію за показами загального розрахункового засобу обліку в обсязі електричної енергії, спожитої для забезпечення власних побутових потреб таких фізичних осіб, що не включають професійну та/або господарську діяльність).
- (17) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» надаються послуги з розподілу електричної енергії ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ» (далі – ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ») на підставі договору № 4691 б/д електропостачальника про надання послуг з розподілу електричної енергії.
- (18) Згідно із пунктом 4.2. розділу IV Правил роздрібного ринку, послуги з розподілу або передачі електричної енергії оплачуються відповідно до умов договору споживача з електропостачальником або споживачем, або електропостачальником на зазначений у відповідних договорах поточний рахунок оператора системи.
- (19) Відповідно до пункту 1.2.8. глави 1.2 розділу I Правил роздрібного ринку, постачальник універсальних послуг здійснює постачання електричної енергії на підставі договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг, який є публічним договором приєднання та зміст якого визначається постачальником універсальних послуг на основі Типового договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг (додаток 6 до цих Правил), та укладається в установленому цими Правилами порядку.
- (20) Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 26.06.2018 № 575 «Про видачу ліцензій з постачання електричної енергії споживачу ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АЛЬТЕРНАТИВЕНЕРГО», ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕНЕРДЖИСЕРВІС», ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІНТЕРЕНЕРГОІНВЕСТ», ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ», ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РАЙЗ ІНВЕСТ» та ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СОЛАР ГРІН ЛАЙТ» (із змінами), ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії.
- (21) Згідно із додатком 3 до постанови НКРЕКП від 26.10.2018 № 1268 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо передачі даних побутових та малих непобутових споживачів постачальнику електричної енергії, на якого відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» покладається виконання функції універсальної

послуги на закріпленій території», ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ» визначено постачальником універсальних послуг на території Полтавської області.

- (22) Відповідно до інформації ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ», наданої листом від 09.08.2024 № 02-9-1/9055 (вх. № 70-01/1995 від 09.08.2024), ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ» здійснює постачання електричної енергії побутовим споживачам на підставі публічного договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг (побутовим споживачам), до умов якого побутові споживачі приєдналися в порядку, передбаченому пунктом 8 постанови НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 «Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії» (далі – постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312) та пункту 13 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» у результаті здійснення заходів з відокремлення оператора системи розподілу АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» від виробництва, передачі, постачання електричної енергії шляхом створення відповідних суб'єктів господарювання.
- (23) Згідно із пунктом 7 постанови НКРЕКП від 14.03.2018 № 312, договір про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг укладається шляхом приєднання до умов договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг, опублікованого в засобах масової інформації та на вебсайті постачальника, шляхом оплати рахунка, отриманого від постачальника універсальної послуги, або фактичного споживання будь-яких обсягів електричної енергії (за умови надання рахунка постачальником універсальної послуги), або підписання заяви-приєднання до умов договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг.
- (24) Відповідно до пункту 2.2. договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг (побутовим споживачам), розміщеного на вебсайті ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ», обов'язковою умовою для постачання електричної енергії побутовому споживачу є наявність у побутового споживача укладеного в установленому порядку з оператором системи договору про надання послуг з розподілу, на підставі якого побутовий споживач набуває право отримувати послугу з розподілу електричної енергії, що також передбачено пунктом 2.2. Типового договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг (додаток 6 до Правил роздрібного ринку).
- (25) Тобто, постачання електричної енергії побутовим споживачам, що використовують електричну енергію для власних потреб, є неможливим без одночасного надання послуги з розподілу електричної енергії.
- (26) Постачальник універсальних послуг сплачує оператору системи розподілу за послуги з розподілу електричної енергії побутовим споживачам згідно умов Типового договору електропостачальника про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії (додаток 4 Правил роздрібного ринку).
- (27) Відтак, оплата за послуги з розподілу електричної енергії побутовими споживачами здійснюється у складі тарифу на постачання електричної енергії відповідному постачальнику універсальних послуг.
- (28) Отже, основними споживачами послуг з розподілу електричної енергії протягом 2023 року та січня-серпня 2024 року виступали побутові споживачі.
- (29) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ» листом від 24.09.2024 № 02-9-1/9989 (вх. від 24.09.2024 № №70-01/2435), кількість побутових споживачів, яким АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» надавало послуги з розподілу

електричної енергії становила: на 01.01.2023 – 691 823 осіб, на 01.01.2024 – 693 384 осіб, на 01.09.2024 – 694 048 осіб.

- (30) Згідно з інформацією, наданою АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» листом від 24.09.2024 № 04.33/25529 (вх. від 25.09.2024 № 70-01/2440), обсяги послуги з розподілу електричної енергії, наданої ТОВАРИСТВОМ споживачам Полтавської області, становили (з ПДВ): за 2023 рік – 4 496 860 тис. грн, у тому числі побутовим споживачам – 1 909 150 тис. грн; за січень-серпень 2024 року – 3 599 300 тис. грн, у тому числі побутовим споживачам – 1 468 880 тис. грн.

Визначення товарних меж ринку

- (31) Відповідно до пунктів 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (32) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (33) Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», розподіл електричної енергії – транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.
- (34) За таких обставин послуги з розподілу електричної енергії за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не мають еквівалентних товарів-замінників.
- (35) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що:
- природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
 - суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (36) Відповідно до абзацу восьмого частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії», регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сфері розподілу електричної енергії.

- (37) Згідно із частиною другою статті 5 Закону України «Про природні монополії», Зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.
- (38) Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про природні монополії», АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом природної монополії на ринку послуг з розподілу електричної енергії на території, зокрема, Полтавської області, про що внесено відомості до Зведеного переліку суб'єктів природних монополій, який розміщено на офіційному вебсайті Антимонопольного комітету України.
- (39) Отже, товарними межами ринку є послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) побутовим споживачам.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (40) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (41) Відповідно до постанови НКРЕКП від 16.11.2018 № 1442 «Про видачу ПАТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом» (зі змінами, внесеними постановою НКРЕКП від 18.06.2019 № 1094), АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності.
- (42) Відповідно до абзацу четвертого пункту 1.3 Ліцензійних умов, місце провадження господарської діяльності – територія адміністративно-територіальної одиниці, в межах якої розташовані система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які не здійснюють розподіл електричної енергії відповідно до закону та приєднані безпосередньо або через електричні мережі інших власників до системи розподілу електричної енергії здобувача ліцензії (ліцензіата), до якої (яких) приєднано не менше 50000 споживачів (абонентів), а також територія, на якій розташовані електричні мережі інших власників (а також їх субспоживачів), приєднаних до мереж оператора системи передачі, які не здійснюють розподіл електричної енергії відповідно до закону (далі – власники електромереж) та з якими було укладено договір про постачання електричної енергії або договір про спільне використання технологічних електричних мереж до здійснення заходів з відокремлення. Вимога щодо кількості підключених споживачів (абонентів) поширюється виключно на здобувачів ліцензії.
- (43) Впродовж 2023 року та січня-вересня 2024 року ТОВАРИСТВО здійснювало діяльність з розподілу електричної енергії на території, яка визначена в додатку до постанови НКРЕКП від 16.11.2018 № 1442 «Про видачу ПАТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії

місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом» (із змінами), як місця провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» та яка не перетинається з територією діяльності інших суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на вказаному ринку.

- (44) Територіальними (географічними) межами ринку визначено територію Полтавської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством) (далі – Територіальні межі).
- (45) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку Послуг, отже, споживачі, електроустановки яких приєднані до системи розподілу електричної енергії ТОВАРИСТВА, не мають можливості отримувати Послуги від інших ліцензіатів.

Визначення часових меж ринку

Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (46) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (47) Часовими межами ринку Послуг визначено період 2023 року, січня-вересня 2024 року та станом на жовтень 2024 року.
- (48) Структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому в зазначений період залишались незмінні.
- (49) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є єдиним суб'єктом господарювання, який надає Послуги у визначених Територіальних межах.
- (50) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуг, конкуренція на ринку Послуг відсутня.

Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (51) Відповідно до пункту 9.1 Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (52) З огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) електричних мереж, потенційні конкуренти на ринку Послуг АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» на території Полтавської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), відсутні.
- (53) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні

обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (54) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності суб'єкта господарювання, який має намір вступити на ринок, об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача), наявності ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії.
- (55) Впродовж періоду 2023 року, січня-вересня 2024 року та станом на жовтень 2024 року ТОВАРИСТВО здійснювало діяльність з розподілу електричної енергії в Територіальних межах, які не перетинаються з територією діяльності інших суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на вказаному ринку.
- (56) Отже, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» здійснює діяльність з розподілу електричної енергії виключно в межах, зокрема, території Полтавської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).
- (57) Таким чином, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» у визначених Територіальних межах є єдиним суб'єктом господарювання, який надає Послуги.
- (58) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

Загальні висновки щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (59) Враховуючи наведене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у період 2023 року, січня-вересня 2024 року та станом на жовтень 2024 року АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» має ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії на території Полтавської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством) із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Обставини

- (60) Як зазначено у Заяві, Заявник вбачає у бездіяльності АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», що полягала у невідновленні електропостачання споживачу за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (61) Відповідно до інформації АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», наданої листом від 12.07.2024 № 04.34/18718 (вх. від 12.07.2024 № 70-01/1761), під час перевірки на об'єкті

побутового споживача за адресою: (інформація, доступ до якої обмежено), ТОВАРИСТВОМ виявлено факт споживання побутовим споживачем електричної енергії на непобутові потреби та складено акт про порушення від 15.04.2024 № 0140260 (далі – Акт від 15.04.2024), в якому було зобов'язано споживача усунути порушення.

- (62) Відповідно до пункту 2.3.12 глави 2.3 розділу II Правил роздрібного ринку, у разі виявлення оператором системи фактів споживання побутовим споживачем електричної енергії на непобутові потреби оператор системи складає акт про порушення ПРРЕЕ, у якому вказується зобов'язання споживача здійснити заходи з усунення виявленого порушення шляхом негайного припинення споживання електричної енергії на непобутові потреби та організації комерційного обліку на непобутові потреби та/або укладення договору з електропостачальником за відповідним тарифом протягом місяця з дня складення акта про порушення ПРРЕЕ. Оператор системи надає копію зазначеного акта про порушення ПРРЕЕ відповідному електропостачальнику. У разі неусунення побутовим споживачем виявленого порушення у місячний строк постачання електричної енергії такому споживачу припиняється в установленому цими Правилами порядку.
- (63) Згідно із підпунктом 1 пункту 7.6 розділу VII Правил роздрібного ринку, припинення електроживлення електроустановок споживача здійснюється оператором системи без попередження споживача після оформлення у встановленому цими Правилами порядку акта про порушення у разі неусунення споживачем або повторного виявлення оператором системи порушення в частині споживання побутовим споживачем електричної енергії на непобутові потреби.
- (64) Згідно із інформацією АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», наданою листом від 26.07.2024 № 10.72/20038 (вх. від 26.07.2024 № 70-01/1879), 15.05.2024 ТОВАРИСТВОМ проведено повторну перевірку на вищезазначеному об'єкті побутового споживача та встановлено, що порушення, зазначене у Акті від 15.04.2024, не припинено, заходи з усунення порушення споживачем не вжито, про що було складено акт про неусунення споживачем порушення від 15.05.2024.
- (65) Відповідно до інформації АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», наданої листом від 26.07.2024 № 10.72/20038 (вх. від 26.07.2024 № 70-01/1879), оскільки споживачем не було здійснено заходи з усунення порушення, 15.05.2024 ТОВАРИСТВОМ припинено електроживлення установок на об'єкті споживача Особа 1 без попередження споживача про припинення відповідно до вимог пункту 7.6. розділу VII Правил роздрібного ринку.
- (66) Заявник звернувся з позовною заявою про захист прав споживача від 27.05.2024 б/н до Автозаводського районного суду м. Кременчука, у якій просив визнати протиправними дії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» з припинення електроживлення електроустановок, належних йому.
- (67) Як зазначає Заявник, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» 03.06.2024 отримано ухвалу Автозаводського районного суду м. Кременчука про відкриття провадження № 2/524/5509/24 по справі № 524/5847/24 через Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему «Електронний Суд».
- (68) Відповідно до інформації АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», наданої листом від 26.07.2024 № 10.72/20038 (вх. від 26.07.2024 № 70-01/1879), після отримання 04.06.2024 ухвали суду від 03.06.2024 по справі № 524/5847/24, ТОВАРИСТВОМ 20.06.2024 відновлено електроживлення об'єкта споживача Особа 1.
- (69) Також, як зазначено ТОВАРИСТВОМ у листі від 12.07.2024 № 04.34/18718 (вх. від 12.07.2024 № 70-01/1761), **«...після отримання АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» в паперовому вигляді ухвали Автозаводського районного суду м. Кременчука про відкриття провадження № 2/524/5509/24 у справі № 524/5847/24 та позовну заяву,**

об'єкт споживача за адресою: (інформація, доступ до якої обмежено), було підключено 20.06.2024» (мова оригіналу).

- (70) Відповідно до пункту 3 Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя 17.08.2021 № 1845/0/15-21, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС) – сукупність інформаційних та телекомунікаційних підсистем (модулів), які забезпечують автоматизацію визначених законодавством та цим Положенням процесів діяльності судів, органів та установ в системі правосуддя, включаючи документообіг, автоматизований розподіл справ, обмін документами між судом та учасниками судового процесу, фіксування судового процесу та участь учасників судового процесу у судовому засіданні в режимі відеоконференції, складання оперативної та аналітичної звітності, надання інформаційної допомоги суддям, а також автоматизацію процесів, які забезпечують фінансові, майнові, організаційні, кадрові, інформаційно-телекомунікаційні та інші потреби користувачів ЄСІТС.
- (71) Згідно з частиною п'ятою статті 14 Цивільного процесуального кодексу України суд направляє судові рішення, судові повістки, судові повістки - повідомлення та інші процесуальні документи учасникам судового процесу до їхніх електронних кабінетів, вчиняє інші процесуальні дії в електронній формі із застосуванням Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи або її окремої підсистеми (модуля), що забезпечує обмін документами, в порядку, визначеному цим Кодексом, Положенням про Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему та/або положеннями, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів). Електронний кабінет - це персональний кабінет (веб-сервіс чи інший користувацький інтерфейс) у підсистемі (модулі) Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи, за допомогою якого особі, яка пройшла електронну ідентифікацію, надається доступ до інформації та сервісів Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи або її окремих підсистем (модулів), у тому числі можливість обміну (надсилання та отримання) документами (в тому числі процесуальними документами, письмовими та електронними доказами тощо) між судом та учасниками судового процесу, а також між учасниками судового процесу. Електронна ідентифікація особи здійснюється з використанням кваліфікованого електронного підпису чи інших засобів електронної ідентифікації, які дають змогу однозначно встановити особу.
- (72) Відповідно до частини шостої статті 14 Цивільного процесуального кодексу України адвокати, нотаріуси, державні та приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, органи державної влади та інші державні органи, зареєстровані за законодавством України як юридичні особи, їх територіальні органи, органи місцевого самоврядування, інші юридичні особи, зареєстровані за законодавством України, реєструють свої електронні кабінети в Єдиній судовій інформаційно-комунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, в обов'язковому порядку. Інші особи реєструють свої електронні кабінети в Єдиній судовій інформаційно-комунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами, в добровільному порядку.
- (73) Згідно із інформацією АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», наданою листом від 26.07.2024 № 10.72/20038 (вх. від 26.07.2024 № 70-01/1879), ТОВАРИСТВО з 10.08.2023 має зареєстрований Електронний кабінет у підсистемі «Електронний Суд» ЄСІТС.
- (74) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» отримало ухвалу Автозаводського районного суду м. Кременчука про відкриття провадження № 2/524/5509/24 по справі № 524/5847/24 (далі – Ухвала суду № 524/5847/24) через Електронний кабінет у підсистемі «Електронний Суд» ЄСІТС 03.06.2024 о 20 годині 23 хвилини, після закінчення

робочого часу, тому на наступний день 04.06.2024 було проведено реєстрацію ухвали суду у програмі електронного документообігу I-Doc.

- (75) Як зазначило АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», у профілі користувача Електронного кабінету у підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС вказана електронна адреса kanc01@poe.ua. Документи, які надсилаються через Електронний кабінет у підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС, ТОВАРИСТВО одночасно отримує у Електронному кабінеті та на електронну адресу kanc01@poe.ua, тому Ухвала суду № 524/5847/24 надійшла також 03.06.2024 о 20 годині 23 хвилин на електронну адресу kanc01@poe.ua.
- (76) Ухвалою суду № 524/5847/24 зобов'язано було відповідача АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» надати відзив на позов.
- (77) Відповідно до частини сьомої статті 7 статті 178 Цивільного процесуального кодексу України, відзив подається в строк, встановлений судом, який не може бути меншим п'ятнадцяти днів з дня вручення ухвали про відкриття провадження у справі. Суд має встановити такий строк подання відзиву, який дозволить відповідачу підготувати його та відповідні докази, а іншим учасникам справи - отримати відзив не пізніше першого підготовчого засідання у справі.
- (78) Відповідно до інформації АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», наданою листом від 26.07.2024 № 10.72/20038 (вх. від 26.07.2024 № 70-01/1879), на виконання Ухвали суду № 524/5847/24 АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» подало до суду відзив від 19.06.2024 б/н на позовну заяву Особа 1 та через Електронний кабінет направило відзив позивачу, тобто у встановлений 15-денний строк з дня отримання Ухвали суду № 524/5847/24.
- (79) Відтак, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» з **04.06.2024** було відомо про відкриття провадження у справі № 524/5847/24 за позовом ОСОБИ 1
- (80) Згідно із абзацом першим пункту 7.12 розділу VII Правил роздрібного ринку, відновлення електроживлення електроустановок споживача, електроживлення яких було припинено з підстав, зазначених у пунктах 7.5 та/або 7.6 цього розділу, здійснюється оператором системи у порядку, визначеному Кодексом системи передачі та Кодексом систем розподілу, протягом 3 робочих днів у містах та 5 робочих днів у сільській місцевості після отримання від ініціатора відключення інформації про усунення споживачем порушень, що підтверджується відповідним документом учасника ринку, на вимогу якого здійснювалося припинення електроживлення. Про усунення причин відключення ініціатор такого відключення повідомляє оператора системи в день отримання такої інформації.
- (81) Разом з цим, відповідно до абзацу четвертого пункту 7.11 розділу VII Правил роздрібного ринку, на період розгляду судом спірних питань щодо порушення споживачем цих Правил та/або умов договорів, наявність яких передбачена цими Правилами, припинення електропостачання такого споживача, пов'язане з оскаржуваним фактом порушення, не здійснюється за умови своєчасного надання споживачем до моменту відключення відповідної ухвали суду про прийняття позовної заяви до розгляду. **Відкриття провадження у справі після факту відключення споживача є підставою для відновлення електропостачання.**
- (82) Фактично, як зазначено ТОВАРИСТВОМ у листі від 12.07.2024 № 04.34/18718 (вх. від 12.07.2024 № 70-01/1761), об'єкт споживача було підключено **лише 20.06.2024.**
- (83) Як повідомлено ТОВАРИСТВОМ у листі від 12.07.2024 № 04.34/18718 (вх. від 12.07.2024 № 70-01/1761), «Згідно вимог п.7.12 ПРПЕЕ, відновлення електроживлення електроустановок споживача, електроживлення яких було припинено з підстав, зазначених у пункті 7.5 та пункті 7.6 розділу VII ПРПЕЕ, здійснюється оператором

системи протягом 3 робочих днів у містах та 5 робочих днів у сільській місцевості. ...після отримання АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» 18.06.2024 р. в паперовому вигляді ухвалу Автозаводського районного суду м. Кременчука про відкриття провадження № 2/524/2209/24 у справі № 524/5847/24 та позовну заяву, об'єкт споживача за адресою: (інформація, доступ до якої обмежено), було підключено» (мова оригіналу).

- (84) Також, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» у листі від 12.07.2024 № 04.34/18718 (вх. від 12.07.2024 № 70-01/1761) зазначило, що відповідно до положень пункту 11.5.13 Кодексу систем розподілу, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 310, у разі звернення Користувача до суду щодо вирішення спірних питань він повідомляє про це ОСР та надає копію зареєстрованої в канцелярії суду позовної заяви. До вирішення у суді спірного питання між сторонами відключення об'єкта Користувача не здійснюється.
- (85) Враховуючи вищезазначене, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» не здійснило відновлення електроживлення електроустановок споживача після отримання **04.06.2024** Ухвали суду № 524/5847/24 через Електронний кабінет у підсистемі «Електронний Суд» ЄСІТС, а **лише після отримання 18.06.2024** в паперовому вигляді Ухвали суду № 524/5847/218.06.2024 ТОВАРИСТВОМ було відновлено 20.06.2024 електроживлення об'єкта споживача.
- (86) Відповідно до інформації, наданої ТОВАРИСТВОМ, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» вважає, що діяло у відповідності до чинних нормативно-правових актів, повідомляючи, що після отримання 04.06.2024 Ухвала суду № 524/5847/24, керуючись положеннями абзацу 4 пункту 7.11 Правил роздрібного ринку, ТОВАРИСТВО 20.06.2024 відновило електроживлення об'єкта споживача.
- (87) Також, відповідно до інформації АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», наданої листом від 26.07.2024 № 10.72/20038 (вх. від 26.07.2024 № 70-01/1879) протягом січня-червня 2024 року ТОВАРИСТВОМ здійснювались відключення електропостачання об'єктів побутових споживачів у подібних випадках із Заявником, наприклад:
- 06.05.2024 відключено об'єкт споживача (інформація, доступ до якої обмежено);
 - 08.05.2024 відключено об'єкт споживача (інформація, доступ до якої обмежено).
- (88) Слід зазначити, що вказані споживачі не оскаржували дії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» з припинення електропостачання у судовому порядку, відповідно до листа ТОВАРИСТВА від 26.07.2024 № 10.72/20038 (вх. від 26.07.2024 № 70-01/1879).
- (89) Тобто, в разі припинення ТОВАРИСТВОМ електроживлення електроустановок споживача у зв'язку з неусуненням споживачем раніше виявленого оператором системи факту споживання побутовим споживачем електричної енергії на побутові потреби, в подальшому в разі відкриття судом провадження у справі, пов'язаної з оскарженням питань щодо порушення споживачами Правил роздрібного ринку та/або умов договорів, наявність яких передбачена цими Правилами, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» може зволікати із відновленням електропостачання побутовим споживачам.
- (90) Наслідком таких дій є невчасне отримання споживачами електричної енергії для забезпечення власних побутових потреб, у тому числі для освітлення, живлення електроприладів тощо, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.
- (91) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (92) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (93) Враховуючи наведене, дії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» щодо зволікання із відновлення електропостачання побутовим споживачам у зв'язку з відкриттям судом провадження у справі, пов'язаної з оскарженням питань щодо порушення споживачами Правил роздрібного ринку та/або умов договорів, наявність яких передбачена цими Правилами, за певних обставин можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, на підставі частини шостої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – 00131819) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

вжити заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а саме щодо недопущення зволікання із відновлення електропостачання побутовим споживачам у зв'язку з відкриттям судом провадження у справі, пов'язаної з оскарженням питань щодо порушення споживачами Правил роздрібного ринку та/або умов договорів, наявність яких передбачена цими Правилами.

Про результати розгляду рекомендацій АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (в паперовому вигляді за адресою: вул. Капітана Володимира Кісельова, 1, м. Полтава, 36014 та в електронному вигляді на e-mail: khrv@amsu.gov.ua) у **30-ти денний термін** з дня їх отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК